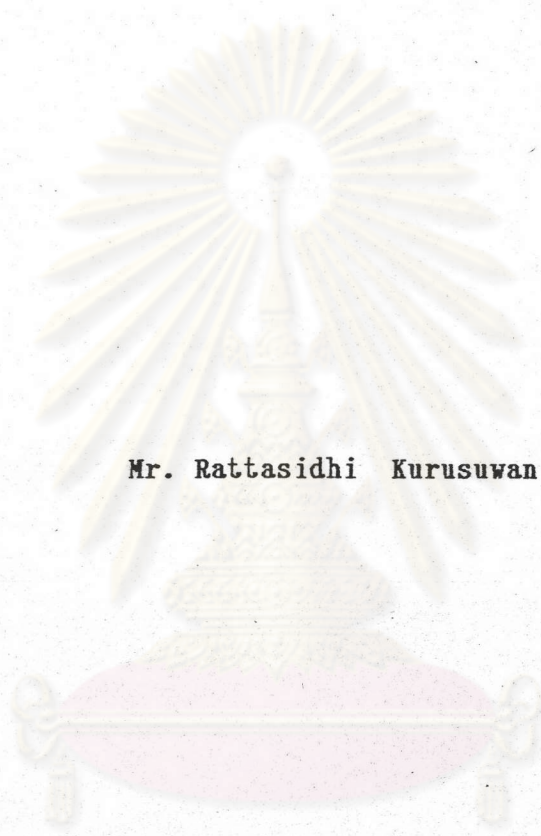

CRIMINAL MEANING'S "DOCUMENT"

Mr. Rattasidhi Kuruwan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-813-9

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมเพียงแผ่นเดียว

รัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ : ความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร" (CRIMINAL MEANING'S "DOCUMENT") อ.อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. วีระพงษ์ บุญญากาศ, 156 หน้า, ISBN 974-578-813-9

ในแนวความคิดทางอาญาเกี่ยวกับเอกสารนั้น ถือว่าเอกสารเป็นหลักฐานอันสำคัญยิ่งในทางกฎหมาย ความเชื่อถือและความมั่นคงในทางกฎหมาย ขึ้นอยู่กับการใช้ได้และความปลอดภัยแห่งเอกสาร คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดเกี่ยวกับเอกสาร จึงไม่ใช่ทรัพย์สิน ดังนั้นในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 บัญญัตินิยามไว้ในมาตรา 1 (7) นั้นจะเห็นได้ว่าความสำคัญหรือสาระสำคัญของเอกสารมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. เอกสารเป็นสิ่งที่แสดงออกแห่งเจตนา
2. เอกสารเป็นสิ่งที่มีการร่าง
3. เอกสารต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายในทางกฎหมาย
4. เอกสารนั้นต้องแสดงถึงผู้ออกหรือทำเอกสารนั้น

ขอบเขตของการใช้ถ้อยคำของกฎหมาย หรือการตีความกฎหมายอาญาโดยเฉพาะความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร" ซึ่งปรากฏว่าบทนิยามจำกัดพิจารณาถึงตามตัวอักษร และตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นควบคู่กันไป แต่ก็ยังมีข้อเท็จจริงที่ยังขัดข้องที่จะชี้ชัดว่าเป็นเอกสารหรือไม่ ซึ่งต้องอาศัยความเห็นของนักกฎหมาย และเหตุผลต่าง ๆ มาชี้ชัดให้ถึงความเห็นหรือทัศนะต่าง ๆ จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายประกอบว่าฝ่ายใดมีเหตุผลอันน่ารับฟังมากกว่ากัน ซึ่งบางครั้งก็ยังไม่มีความพิพากษาฎีกาตัดสิน ก็คงต้องรอฟังคำชี้ขาดของศาลฎีกาต่อไปหรือในกรณีมีคำพิพากษาฎีกาก็มีนักกฎหมายได้หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกา นอกจากนี้กฎหมายต่างประเทศระบบ Common Law โดยเฉพาะประเทศอังกฤษ ก็มีคำว่า "Document" ซึ่งจากการวิจัยเปรียบเทียบกับเอกสารในกฎหมายไทย ในสาระสำคัญก็ไม่แตกต่างกัน และสิ่งสำคัญที่นำมาวิเคราะห์อันไม่สามารถก้าวล่วงได้ ก็คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเอกสาร ที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะอุปกรณ์จำพวกซอฟต์แวร์ อันได้แก่เทปแม่เหล็ก (Magnetic Tape) จานแม่เหล็ก (Magnetic Disk) ฟิล์มแม่เหล็ก (Magnetic Drum) บัตรแม่เหล็ก (Magnetic Card) บัตรเจาะรู (Punched Cards) เทปกระดาษเจาะรู (Punched Paper Tape) ดิสเกตต์ หรือจานฟลอปปี (Diskette หรือ Floppy Disk) ซึ่งยังไม่สามารถชี้ชัดว่าเป็นเอกสารและความหมายของคำว่า "เอกสาร" ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ยังไม่สามารถตามทันต่อเหตุการณ์ในปัญหาเทคโนโลยีที่กำลังรุดหน้าไปถึงกรณีเกี่ยวกับการสื่อความหมายอันเกิดจากเทคโนโลยีซึ่งก้าวหน้าได้เพียงพอ

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา2534.....

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

RATTASIDHI KURUSUWAN : CRIMINAL MEANING'S "DOCUMENT" THESIS

ADVISOR : ASSO. PROF. VEERAPONG BOONYO BHAS, 156 PP.

A criminal concept concerning on document is that document is very important for evidence. A credit and a stability of document in legal aspect depends on its validity and its completeness. A legal equity for offences concerning document is not a property. So The Penal Code, B.E. 2499 has defined "document" in section 1 (7) with 4 qualifications.

1 Document must be a declaration of intention.

1 Document must be formality.

1 Document must have a legal content.

1 Document must indicate the producer.

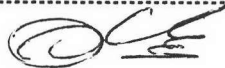
A scope of legal term on interpretation of criminal law for "document" must interpret both in its meaning and its objective. But it is the fact that sometime it is very hard to indicate what is document. So the opinion of lawyer and different reason must be used to fulfil the meaning of document and it can be said that sometime there is no decision of The Supreme Court to clear this problem. Moreover the problems of document meaning appear in technological issue such as data of computer and its equipments that are Magnetic Card, Punched Cards, Punched Paper Tape, Diskette or Floppy Disk which can not indicate for the meaning of document as appear in the meaning of "document" in Penal Code, B. E. 2499 which can not apply to the said technological terms.

ภาควิชานิติศาสตร์.....

สาขาวิชานิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา2534.....

ลายมือชื่อนิติศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย.....

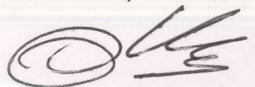
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความหมายทางอาญาของความว่า "เอกสาร"
โดย นายรัฐสิทธิ์ คุรุสุวรรณ
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

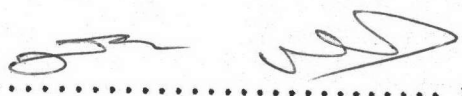

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

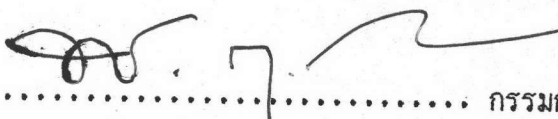
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เ็น็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย มาด้วยดีตลอด พร้อมทั้งตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำชี้แนะแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ทำให้ผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญา และวิชาการทางนิติศาสตร์อย่างมาก

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ รองศาสตราจารย์มัทธา จิตติรัตน์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งท่านกรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำความกระจ่างในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อนึ่งบุคคลที่จะลืมกล่าวถึง ณ ที่นี้ไม่ได้ก็คือ ท่าน ดร.สุข พุคยาภรณ์ นายกษัตริย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยศรีปทุม นอกจากนี้ท่านอาจารย์รัชนี้พร พุคยาภรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ท่านอาจารย์บุษบา พุคยาภรณ์ หัวหน้าสำนักบริหาร มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งท่านทั้งสองเป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ และรองศาสตราจารย์ อนนต์ อนันตรังสี รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้ความอนุเคราะห์เวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปร่างขึ้นมาได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใดผู้เขียนขออภัยไว้ และหากมีข้อดีและมีประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เขียนขอมอบแด่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบิดามารดาของผู้เขียน ซึ่งหล่อหลอมความนึกคิด และเป็นแบบอย่างของความเพียรพยายามจนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้

รัฐสิทธิ์

ครูสวรรค์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตและวิธีการวิจัย	4
1.4 ทฤษฎีและสมมุติฐานในการศึกษาวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวความคิดทางกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเอกสาร	6
2.1 ประวัติและวิวัฒนาการของความเป็น "เอกสาร"	6
2.2 แนวความคิดทางอาญาที่เกี่ยวกับเอกสาร	8
2.3 ทำไมจึงใช้กฎหมายอาญาคู่ครองเอกสาร	15
2.3.1 คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมาย	15
2.3.2 คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	16
2.3.2.1 ความแท้แห่งเอกสาร	17
2.3.2.2 ความจริงแห่งเอกสาร	18
2.3.2.3 ใช้หรืออ้างเอกสาร	19
2.3.2.4 ความปลอดภัยแห่งเอกสาร	20
2.4 ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร	21
2.4.1 เอกสารที่ไม่แท้จริง	21
2.4.1.1 เอกสารปลอม	22
2.4.1.2 เอกสารเท็จ	23
2.4.2 เอกสารที่เกิดจากการปลอมทางรูป	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.3 เอกสารที่เกิดจากการปลอมทางจิตใจ	29
2.5 เอกสารที่เกิดจากความผิดพลาดอื่น ๆ	32
บทที่ 3 ความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร"	38
3.1 บททั่วไป	38
3.1.1 การใช้ถ้อยคำในกฎหมายอาญา	38
3.1.2 การตีความกฎหมายอาญา	39
3.2 บทนิยามคืออะไร	43
3.3 ความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร"	44
3.3.1 ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	44
3.3.2 ความหมายตาม dictionary's law	45
3.3.3 ความเป็นมาการหาคำจำกัดความหมายในทางอาญาของ คำว่า "เอกสาร" ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 กับกฎหมายลักษณะอาญาเดิม ร.ศ. 127	46
3.3.4 ความหมายของเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 1 (7)	48
3.3.4.1 กระดาษหรือวัตถุอื่นใด	48
3.3.4.2 การทำให้ปรากฏ	53
3.3.4.3 ความหมายที่ปรากฏ	54
3.3.4.4 ด้วยตัวอักษร ตัวเลข ฝัง หรือแผนแบบอย่างอื่น	68
3.3.4.5 โดสิวิซีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่น ๆ	69
3.3.4.6 เป็นหลักฐานแห่งความหมาย	69
3.4 หลักกฎหมายต่างประเทศของระบบ Common Law	71
3.5 ความหมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร" กับ "พยานเอกสาร" ..	73
3.6 ประเภทเอกสาร	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6.1 เอกสารราชการ	75
3.6.2 เอกสารสิทธิ	85
3.6.3 เอกสารพิเศษ	92
3.6.3.1 เอกสารสิทธิอื่นเป็นเอกสารราชการ	92
3.6.3.2 พิธีกรรม	95
3.6.3.3 ใบหั้น	96
3.6.3.4 ตัวเงิน	96
บทที่ 4 ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับเอกสารที่เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง	100
4.1 ปัญหากฎหมาย	100
4.2 เหตุผลของการวิเคราะห์ปัญหาเทคโนโลยีที่มาเกี่ยวข้องว่าเป็นเอกสาร หรือไม่	106
4.3 ระบบการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์	110
4.3.1 ส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์	110
4.3.2 ความหมายและขั้นตอนของการประมวลผลข้อมูล	116
4.4 วิเคราะห์กฎหมายไทย	118
4.5 ความสัมพันธ์หรือความสำคัญของคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ที่มีต่อความ หมายทางอาญาของคำว่า "เอกสาร"	139
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	142
บรรณานุกรม	151
ประวัติผู้เขียน	156